

Durdil

*Vierde maan, ochtend, zeventiende dag van de belegering
Koninklijke vertrekken, het paleis, Rilporin, Tarwegronden*

De laatste reep vergeeld, korstig verband liet met een zacht zuigend geluid los en een walgelijke, weezoete rottingsgeur wolkte op. Hallos' neus rimpelde; Durdil kuchte blaffend en snoof toen. Het hielp niet. Twee van de priesters aan de andere kant van het bed staakten hun monotone gezang even en haalden de anderen toen haperend en kokhalzend weer in.

Durdil gluurde over Hallos' schouder. 'Hoe...?'

'Hoe het kan dat hij nog leeft? De goden mogen het weten,' bromde Hallos. Hij pakte een lang zilveren instrument met een smal, lepelvormig uiteinde om in de wond te peuren, wat Durdil op een misselijkmakende manier deed denken aan het eten van een custardtaart. Hij proefde gal in zijn keel en slikte. 'Maar het eind is nabij, Durdil. Heel nabij.'

'En de vijand rammelt aan de poorten,' zei Durdil tobberig. 'Ik moet naar de muur, maar... stel dat hij wakker wordt?'

Hallos drukte de lepel op de netjes gehechte, etterende rood met gele wond op Rastoths borst. De stervende kreunde, maar bewoog zich niet. 'Hij wordt niet meer wakker, vriend,' zei hij zacht. 'Niet aan deze kant van het Licht.'

Hij richtte zich op en keek Durdil aan, die zijn kiezen op elkaar klemde in afwachting van wat hij wist dat er zou komen. Alweer. 'Hij mag dan bewusteloos wezen, toch lijdt hij ondraaglijke pijn. Het is tijd dat we hem uit zijn lijden verlossen.'

'Hij is de vorst, Hallos. Zijn leven beëindigen zou koningsmoord zijn,' zei Durdil. De vermoedigheid doofde het vuur in zijn woorden,

zodat ze alleen nog maar verslagen klonken. Het stemmetje in zijn achterhoofd, dat het met de arts eens was, wees erop dat als hij het was geweest, hij om verlossing zou hebben gesmeekt. Hij verdrong het en keek vragend naar de priesters, maar de oudste, Erik, knikte langzaam, zonder zijn gebed te onderbreken. Van hem hoefde hij geen hulp te verwachten.

Hallos' zwarte wenkbrauwen, die tegenwoordig doorspekt waren met grijs, trokken naar beneden en hij legde een hand op Durdils arm. 'Het zou een daad van barmhartigheid zijn, Durdil. Een zegen voor je vriend.' Durdil deed zijn mond open, maar Hallos stak een vinger op. 'Zou je een soldaat, een officier, een prins zelfs, de genadeslag op het slagveld ontzeggen? Nee. Je zou hem uit zijn lijden verlossen en hem de armen van de Danseres in bidden. Rastoth was een krijgshoofd, hij heeft jarenlang campagnes naar het zuiden en oosten ondernomen. Hij heeft gevochten tegen de Kreikenaren en de Listerianen. Behandel hem nog een laatste keer als een krijgsman. Bewijs hem die eer en laat ons hem aan het Licht schenken.'

Bij die woorden veranderden de priesters van gebed en Durdil herkende het lied van rouw en viering van een welbested leven. Ze zongen alsof hij al dood was en Durdils laatste keus hem was afgenomen.

Zijn hart brak, zoals elk uur van deze eindeloze, wanhopige belegering. Hij was te moe om helder te kunnen denken, te uitgeput van lichaam en geest om beslissingen te nemen die niet rechtstreeks verband hielden met pogingen de stad nog één dag in handen te houden. Hij wist zich geen raad, had geen idee waarom dit besluit op hem neer moest komen. *Ik ben de opperbevelhebber van de Legioenen, niet degene die beschikt over leven en dood van koningen. Niet van mijn eigen koning in elk geval. Niet van Rastoth.*

Het gezicht van de vorst was asgrauw, op de vurige rode koortsvlekken na. Zwarte lijnen kronkelden vanuit de scheur in zijn borst en de opzwellende randen van de rijtwond, die rood, ontstoken en samengetrokken waren, trokken aan de hechtingen. Monsterlijk, op het punt te knappen. Obsceen, overrijp fruit dat maar een aanraking nodig had, een zuchtje, om open te barsten en zijn gruwelijke binnenste te onthullen.

Durdil, die zijn onderlip aan flarden had gebeten sinds het begin

van het beleg, vertrok zijn gezicht toen hij er weer op beet. Hij haalde een hand over zijn achterhoofd en nek. Erik knikte weer toen hij hem vragend aankeek. Hallos wachtte, de smeekbede duidelijk op zijn lippen en in zijn ogen. Geef hem waar hij zelf niet om kan vragen. Help hem zoals je hem je hele leven al helpt. Dien hem.

‘Ik zal tegen de raad zeggen dat hij aan zijn verwonding is bezweken,’ zei Durdil uiteindelijk. ‘Ze weten dat het onvermijdelijk is, dus zeggen we dat het een natuurlijke dood was. Anders zullen onze nobele excellenties Lorca en Silais waarschijnlijk zo stom zijn ons midden in deze... puinhoop te betichten van hoogverraad.’

De priesters knikten en hun stemmen zwollen aan, Rastoths ziel aansporend de banden met zijn stervende, rottende vlees te verbreken.

‘Opium?’ prevelde Hallos, en hij pakte een potje. Zijn hand beefde niet, wat naar Durdils gevoel wel had gemoeten.

‘Je kunt het hem nooit laten doorslikken. Toch?’

Hallos’ glimlach was triest en vermoeid. ‘Sommige dingen van mijn kunst zul je nooit te weten komen, oude vriend van me. Wees maar niet bang. Zeg nu maar gewoon... gedag, goed? Nu het besluit is genomen, moeten we het snel uitvoeren. We moeten hem deze... parodie op een leven besparen.’

Hallos stapte opzij en Durdil keek weer naar zijn vorst, zijn vriend van tientallen jaren her, die stil en bleek in de kussens lag. Rastoths ademhaling was hijgerig en oppervlakkig, en het klamme zweet op zijn gezicht blonk in het schemerdonker. Zijn handen waren klauwen. Door het open raam klonken de geluiden van een hondenjongen die met een nest puppy’s speelde, zonder zich te bekommeren om de stervende koning of de belegerde stad.

Durdil zakte op een knie bij het bed, waarbij zijn wapenrusting om zijn schouders kletterde. ‘Sire, vergeef me,’ fluisterde hij. ‘Ik had u moeten beschermen, u moeten behoeden...’ De man mocht dan oud en krankzinnig zijn, hij was wel Durdils vorst en vriend.

‘Ik zal Rilporin redden, Rastoth. Ik zal ons land en onze goden redden, ons volk. Alles. Ik zweer het op mijn hoop het Licht te bereiken. Bij ons weerzien zal ik...’ Zijn keel werd dichtgeknepen door een opwellende snik.

Hallos wurmde zich langs hem heen. Onwillekeurig sprong er

een weigering naar Durdils lippen, en een hand schoot uit om de drinkbeker op weg naar Rastoths lippen tegen te houden.

Erik liep om het bed heen en hees hem behoedzaam overeind. ‘Uw laatste daad voor uw vorst, commandant, zou hem rust moeten schenken,’ zei hij zacht. ‘Grijp nu niet meer in. Bid.’

Durdils lippen bewogen zich in gebed terwijl de priesters zongen en Hallos kussens onder Rastoths hoofd legde, geduldig kleine slokjes wijn en opium in zijn mond schonk en zijn hals masseerde tot hij slikte. Rastoths ademhaling werd trager terwijl het medicijn zijn pijn wegnam, zijn ledematen liet ontspannen en zijn geest ver, ver weg voerde van zijn vervallen lichaam en de puinhopen van zijn land.

Durdil drong zich naar voren, tastte naar Rastoths been onder het beddengoed en legde zijn hand erop. ‘Marisa wacht,’ zei hij schor. ‘En Janis ook. In het Licht. Ze wachten op je. Doe haar de groeten van me en... en vraag haar om vergiffenis. Ik ben tekortgeschoten naar jou toe, naar jullie alle drie. Het spijt me. Het spijt me verschrikkelijk.’

Iets wat een glimlach zou kunnen zijn, of slechts een laatste trekking van stervende spieren, trok over Rastoths gezicht, en toen blies Rastoth de Goede, Rastoth de Krankzinnige, zijn laatste, reutelende adem uit en stierf.

Durdil keek zwijgend naar de raad die in de oorlogskamer bijeen was gekomen, met zijn vingertoppen tegen elkaar gedrukt bij zijn lippen. Zijn ogen waren rood van vermoeidheid en verdriet, en hij had het nieuws van Rastoths dood bekendgemaakt in een stilte die drukkend was van de allianties en ziedde van berekening. Zoals verwacht wedijverden de lords Lorca en Silais duidelijk om de meerderheid in de raad en de macht in Rilporin. Misschien zelfs om de troon.

‘Mijne heren, hoe verschrikkelijk dit nieuws ook is, ik geef het niet vrij aan de bevolking of het leger. Evenmin zullen we de scharlakenrode vlag uithangen of een week officiële rouw afkondigen, zoals gebruikelijk. We zijn in staat van oorlog, mijne heren, en vanaf heden geldt de krijgswet. Diegenen van ons die het eind van de belegering meemaken, mogen de begrafenisrituelen tegen die tijd met

alle pracht en praal uitvoeren, maar vooralsnog concentreren we ons alleen op de strijd.'

'Dit slaat nergens op; waar haalt u het recht vandaan?' begon lord Lorca, wiens zilveren tong even geen glans meer had. 'Koning Rastoth moet...'

'Koning Rastoth is dood. Wij levenden hebben belangrijker dingen aan ons hoofd dan zijn nagedachtenis eren of ruziën over interim-besturen. De toestand van de muur, bijvoorbeeld. De vijand beschiet hem al dagen met blijden. Het Metselaarsgilde inspecteert hem dagelijks op zwakke plekken. Ik heb ze gevraagd...'

'Je vraágt de metselaars niets,' sputterde Silais tegen, 'niet als je wilt dat ze ook echt iets doen. Je commandeert ze. Je commandeert ze, zeg ik.'

'Dank u voor uw mening, lord Silais, maar ze werken onophoudelijk en doen regelmatig verslag,' zei Durdil. 'Verder kunnen zij, of ik, niet veel doen. Ik heb ook met de duivenmeester gepraat, en het schijnt dat prins Rivil toen hij in de stad was...'

'Koning Rivil, zult u bedoelen,' zei een stem. Durdil wierp een blik op kamerheer Questrel, die meesmuilend zijn gepommadeerde haar gladstreek. 'Volgens het recht en het bloed, excellenties, commandant, is de prins nu onze koning. Dan moeten we hem toch zeker ook zo noemen?'

Er steeg een geroezemoes op onder de edelen, die gebaarden met fladderend hermelijn. Het geluid zwol aan en de toon werd boos, schril. Durdil drukte zijn vingertoppen weer tegen elkaar, leunde achterover en liet het gekrakeel van de edellieden gelaten over zich heen komen.

Het werd nog luider, maar uiteindelijk merkten steeds meer leden van de raad dat Durdil zich niet in de discussie mengde. Ze hadden stuk voor stuk de pest aan hem, maar hij was de opperbevelhebber van de Legioenen en leidde de verdediging. Uiteindelijk was het zijn beslissing. Of hij opende de poort voor Rivil en riep hem uit tot koning... of hij deed het niet en riep hen allemaal uit tot verraders van de troon.

Wat een keus. Ik popel om te beslissen.

Durdil wachtte tot het stil was, en toen liet hij ze nog even in hun sop gaarkoken.

‘Mijne heren, prins Rivil heeft een poging tot koningsmoord gedaan. Daarvoor was hij betrokken bij de moord op zijn eigen moeder en bekeerde hij zich tot het bloeddorstige geloof van onze eeuwenoude vijanden door zijn broer te vermoorden, de rechtmatige troonopvolger. Geen man is minder geschikt om onze grootse natie te leiden dan hij. Zoals ik eerder al wilde zeggen heeft de duivenmeester bevestigd dat alle duiven die hadden geleerd naar Rijkooft in Lister te vliegen, de woonplaats van het enige – en verre – familielid dat nog over is in de lijn van troonsopvolging, zijn gedood door Rivil of door lord Galtas Morellis. We kunnen lord Tresh nu niet laten weten dat Rastoth is gesneuveld en dat Rivil uit de lijn is gestoten, maar zodra het beleg is opgeheven, zal ik een afgezant met gezwinde spoed naar zijne edelachtbare sturen om hem mede te delen dat hij nu onze vorst is.’

‘Tresh? Nooit van gehoord,’ prevelde iemand.

‘Niet eens een volbloed,’ fluisterde een ander. ‘Meer Listeriaan dan Rilporiaan. Listeriaan, nou vraag ik je!’

‘Tresh is een bastaard, hè?’

‘Koning Tresh,’ snauwde Durdil, die zijn geduld begon te verliezen, ‘is naar ieders zeggen een scrupuleus man met veel mensenkennis. Hij zal een prima koning zijn, zeker met een raad als deze om hem te adviseren.’

Om hem tegen te werken, om zijn kont te kussen en hem kaal te plukken en om hem blind te maken voor alles behalve hun behoeften, hun wensen, hun verlangens. Stonden de goden me maar toe het hele stel in de manden van de katapulten te zetten en ze naar de vijand te schieten.

Durdil verbeet een glimlach bij de gedachte aan de eindeloze, langgerekte jammerkreet van Lorca terwijl hij door de lucht vloog. *Toe, Danseres, eentje maar.*

‘Tot dan, mijne heren, blijven we in oorlog en geldt de krijgswet.’

‘Ik ondersteun uw voorstel,’ zei Lorca, al wisten ze allebei dat het geen voorstel wás. ‘We moeten stappen ondernemen om de weerspannige boeren die op dit moment het voedsel van hun meerderen hamsteren tot de orde te roepen en om onze manschappen nieuwe kracht in te blazen. Maar goed ook. Sommigen van hen verslappen nu al.’

Nu ál? Ze verdedigen de stad al ruim twee weken, en in die tijd hebben ze méér voor Rilporin en de inwoners betekend dan jij in je hele bestaan. Ze leven als pionnen, zonder eigen wil, en dat doen ze voor de stad en de koning. Ze doen het, de goden hebben hen lief, voor mij. En ik moet ze opdragen... Kalm, Durdil. Kalm.

Durdil merkte dat zijn verdriet en vermoeidheid samen een kop-pig, gevaarlijk, explosief mengsel vormden. Hij bracht zijn vuist naar zijn mond, beet hard op zijn knokkels en concentreerde zich op de pijn terwijl het geroezemoes opnieuw aanzwol.

‘Als dat alles was, mijne heren, ik moet een muur verdedigen,’ blafte hij. Hij schoof zijn stoel met schrapende poten naar achteren over de flagstones om een eind aan het gesprek te maken.

De leden van de raad gingen staan en aarzelden; dit was het moment waarop ze normaal gesproken een buiging maakten voor de koning. Een paar van hen bogen hun hoofd in een onbeholpen, halfslachtig blijk van respect. Lorca nam Durdil net iets te lang op met zijn fletse ogen, en toen zeilde hij de oorlogskamer uit, nagerend door zijn handlangers.

Silais bleef zitten en inspecteerde zijn onberispelijke nagels tot Lorca de deur uit was. Hij weigerde zich door zijn concurrent te laten ophouden. Durdil bedwong de neiging op de tafel te spugen en beende de kamer uit, met in zijn kielzog een ongelukkige Hallos terwijl majoor Vaunt de achterhoede vormde. Sinds het begin van de belegering was het uurtje in de oorlogskamer de enige mogelijkheid voor de meesten van zijn officieren om de muur, de barakken of het ziekenhuis even te ontlopen. Durdil gunde hun het voorrecht om beurten, zodat iedereen om de paar dagen een excuus had om zich te wassen en schone kleren aan te trekken.

En dat zien ze nu al als een luxe, dacht hij. Wat wordt het ondraaglijke snel normaal. En nu moet ik mijn officieren vertellen dat Rastoth dood is en dat ze die informatie geheim moeten houden.

En nog steeds geen woord van het Noordelijke Legioen. Waar blijft mijn versterking, godenverdomme?

Galtas

*Vierde maan, ochtend, tweeëntwintigste dag van de belegering
Kampement van het Oostelijke Legioen, buiten Rilporin,
Tarwegronden*

‘De belegering verloopt volgens plan, sire.’ Galtas overhandigde de kijker aan Rivil en wachtte terwijl hij naar de manschappen tuurde die als mieren op de muur en aan de voet ervan krioelden. ‘We boeken veel vooruitgang.’

‘O ja?’ Rivil wierp hem een zure blik toe en sloeg met de kijker in de palm van zijn hand, waarbij de lenzen ongetwijfeld van hun plek werden geschud. ‘Is dat echt waar? Beleef jij het zo? Ik heb namelijk het gevoel dat we al drie weken op onze reet zitten terwijl onze manschappen mislukte pogingen doen om die klotemuur in te nemen. Telkens en telkens weer.’

‘De belegeringstorens helpen nu,’ begon Galtas, ‘en de blijden hebben onmiskenbaar effect. Je kunt de beschadiging van de muur links van het poorthuis zien.’

‘Effect. Beschadiging,’ schamperde Rivil. ‘Besef je wel dat we mijn stad verdomme verwoesten om hem te veroveren? Dat proberen we tenminste.’ Hij stak zijn handen op. ‘Waarom heb ik me ooit door jou laten overhalen aan deze krankzinnige onderneming te beginnen?’

Omdat je zelf geen plan had en jij bij een campagne eerder denkt aan hoeveel wagonladingen luxeartikelen je mee kunt nemen dan aan manschappen of wapens. Omdat je een verwend ettertje bent, nog geen dag van je leven hebt gewerkt en nog geen belegeringsstrategie zou kunnen uitstippelen als je leven ervan afhing. O, wacht, het hángt ervan af.

Net als het mijne.

‘Daar komt generaal Skerris,’ zei Galtas in plaats van lucht te geven aan de gedachten die door zijn hoofd raasden.

De dikke generaal van het Oostelijke Legioen sprong lillend in de houding en salueerde. ‘Prins Rivil, lord Galtas,’ hijgde hij, ‘we zijn klaar voor een nieuwe aanval, als u het bevel wilt geven? De Mireces brengen hun nieuwe toren in gereedheid na de... pech met de eerste. De blijden zetten het bombardement voort tot de manschappen binnen bereik zijn en staken dan het vuren om geen slachtoffers te maken. Ons doelwit is van tweede tot laatste...’ Hij wees met een worstvingertje naar de tweede toren en het laatste bolwerk links van het poorthuis, van hen uit gezien. ‘De Mireces vallen de twee eerste aan,’ besloot hij, gebarend naar het eerste bolwerk en de eerste toren rechts van hen.

Skerris’ woorden riepen een levendig beeld op van de fel brandende eerste belegeringstoren van de Mireces, die in vlammen was opgegaan nadat de vuurpijlen van de verdediging zich in het onbeschermde hout hadden gedrongen. Hij had snel en hard gebrand, en een aantal van de Plunderaars die erin hadden gezeten was gedood. *Kolere, wat een slachtpartij.*

‘De verdedigers zullen zich weer moeten opdelen. Als we deze keer een fatsoenlijk bruggenhoofd kunnen veroveren...’ Skerris zag de hoon op Rivils gezicht terugkomen en zijn stem stierf weg.

‘Hoeveel manschappen zijn we tot nog toe kwijtgeraakt?’ snauwde hij.

‘Een paar honderd, sire.’

‘Het duurt te lang, Skerris. Dit duurt allemaal te lang. We zijn erin geslaagd het Westelijke en Noordelijke Legioen in te maken, maar door die blunder bij de haven twee weken geleden hebben duizenden manschappen van het Zuidelijke Legioen kans gezien de stad in te komen om de verdediging te versterken. Stel dat ze de rest laten komen?’

‘Sire, we doen al het mogelijke. We vorderen gestaag,’ zei Skerris. ‘Gisteren hebben we bijna drie uur een bruggenhoofd vastgehouden,’ voegde hij eraan toe.

‘Wat wil je nou verdomme, een medaille soms?’ tierde Rivil. ‘De artillerie voor de blijden raakt op en een bruggenhoofd is pas een

bruggenhoofd als het iets anders oplevert dan de dood van onze mensen.’

‘Standaard verdeel en heers, sire, en dezelfde tactieken gaan op als de rest van het Zuidelijke Legioen inderdaad komt. Het lijkt misschien niet zo, maar het gaat goed. We winnen.’

Skerris had vermoedelijk niets ergers kunnen zeggen. Rivil liep paars aan en zijn spuug sproeide in het rond. ‘Winnen? Vind je dit eruitzien als winnen, vetklep? Wij leven in tenten en schijten in weilanden terwijl zij van de voorraden van een hele stad leven. Ze hebben voor máánden proviand daarbinnen, ziekenhuizen, wapenzalen, herbergen, koks en schone kleren...’

Rivil zweeg, en Galtas noch Skerris maakte aanstalten om de stilte te verbreken. Rivils lontje was de afgelopen week met het uur korter geworden. Hij keek weer naar de stad, en op hetzelfde moment schoot de voorste blijde zijn steen op de muur af. De grond ervoor lag bezaaid met afgeschoten keien en enorme brokken steen die uit de muur waren geslagen, wat het werk van de ladderploegen en belegeringstorens alleen maar verder bemoeilijkte.

‘Skerris, stuur de manschappen, zowel de onze als die van de Mireces. Frontale aanval. Galtas, jij gaat mee.’

Galtas lachte sputterend. De stad in? Deelnemen aan een ladderaanval? ‘Sire, ik heb geen Legioenstraining gevolgd. Ik zou de ladder te traag beklimmen. Ik kan beter...’

‘De goden waken wel over je,’ onderbrak Rivil hem. ‘Je hoeft dus niet bang te zijn. Als de Mireces er de ballen voor hebben, heb jij ze vast ook. Ik wil je in Rilporin hebben en ik wil onweerlegbaar bewijs dat mijn vader dood is. Die klootzakken zijn te gemotiveerd naar mijn zin; dat de koning zich aan het leven vastklampt zou genoeg voor ze kunnen zijn. Daarna moet je iets doen om ons ook binnen te krijgen, door middel van een frontale aanval of onopvallende infiltratie. Het kan allebei.’

‘Iets doen?’ herhaalde Galtas. ‘Zoals?’

‘Verzin maar iets,’ snauwde Rivil.

Galtas’ gezicht stond strak, hard, maar het lukte hem te buigen en zijn lippen in een onoprechte glimlach te plooiën. ‘Zoals u wilt, sire,’ zei hij stijfjes. ‘Ik zal de orders meteen doorgeven. Generaal, zullen we maar?’

Terwijl hij over het veld naar de helft van het derde cohort beende die vandaag aan de beurt was, spitste hij zijn oren in de hoop Rivil te horen zeggen dat het maar een grap was. Rivil zei niets. Galtas moest via de ladders aan de binnenkant van een belegeringstoren omhoogklimmen en dan over een loopplank naar de muur rennen terwijl boogschutters de ene pijl na de andere op hem afschoten, of hij moest samen met de soldaten een ladder beklimmen naar vijandelijk gebied terwijl zijn hoofd werd belaagd met pijlen, stenen en kokende olie, de weergang op rollen en de confrontatie met een stuk of duizend verdedigers aangaan.

Hij ging eraan.

‘Zijne hoogheid is een beetje tegendraads, hè, milord?’ zei Skerris terwijl ze naar de aanvalsploegen liepen. Aan zijn rechterhand zag Galtas een krioelende massa in het blauw gehulde Mireces die zich klaarmaakten voor de strijd terwijl hun tweede belegeringstoren, nu bekleed met brandwerende dierenhuiden, al naar de muur rommelde.

‘Tegendraads?’ herhaalde Galtas, en toen slikte hij zijn weerwoord in en koos andere, minder explosieve woorden. ‘Hij ergert zich aan het oponthoud. Hij is natuurlijk te waardevol om zijn leven bij de muur te wagen, dus kan hij weinig doen tot we een weg naar binnen hebben geforceerd. Hij zou het liefst zij aan zij met zijn manschappen vechten, hun voorgaan in de strijd.’

Galtas vermoedde dat Rivil dat helemaal niet wilde, maar hij kon moeilijk zeggen dat Rivil volgens hem alleen maar die hoge troon en die glimmende kroon wilde, en iemand anders die het regeerwerk voor hem opknapte.

‘Als de Vrouwe het wil, zal hij die kans krijgen,’ baste Skerris. ‘En jij, wat wil jij liever? Toren of ladder?’

‘Stilletjes door een poort naar binnen gaan zit er zeker niet in?’ schertste Galtas. Skerris lachte en gaf hem zo’n harde klap op zijn rug dat hij wankelde. ‘Ik wil graag je mening horen. Welke manier is het gevaarlijkst? En dan is er natuurlijk nog de kwestie van mijn vermomming voor als ik eenmaal in de stad ben.’

‘Vermomming?’

Galtas klopte op zijn arm. Het blauw van zijn overhemd was zichtbaar tussen de halve mouw van zijn maliënkolder en het dikke

leren onderarmstuk. ‘Ik weet niet of ik in deze kledij wel ergens binnen zal komen, laat staan in de koninklijke vertrekken.’

‘Wat had je in gedachten?’

‘Ik moet het overhemd van een van je lijken hebben,’ zei Galtas. ‘Schoon, liefst.’

Skerris knikte peinzend. ‘Ik snap het. Wat de weg naar binnen betreft, als je snel bent en de goden je welgezind zijn, is de ladder je beste optie.’

De ladder zal eerder mijn dood zijn, dacht Galtas wrang. Het zij zo. De wil van de Vrouwe.

De Gezegende

*Vierde maan, ochtend, tweeëntwintigste dag van de belegering
Kampement van de Mireces, buiten Rilporin, Tarwegronden*

De lucht knetterde, en de fijne haartjes in Lanta's nek en op haar onderarmen gingen rechtovereind staan. De goden waren nu heel dichtbij, alomtegenwoordig, als de geur van een geliefde op huid. Ze hoefde nu niet op een gewijde plek te zijn om ze te horen; hun stemmen waren overal en hun opdrachten waren simpel: neem de stad in, slacht de inwoners af, brand de tempels plat. Dood ze of bekeer ze, maar laat niemand in leven die de Danseres en de Vos-sengod in zijn hart draagt.

Het waren opdrachten die Lanta vervulden met vreugde en heilig vuur. Als de stad eenmaal was gevallen, zouden er duizenden mensen geofferd kunnen worden, duizenden wier bloed de grond zou bevloeien die gewijd was aan de Duistere Vrouwe en Gosfath, de Bloedgod.

'Uw wil, Rode Goden. Dit alles te uwer glorie, in uw naam. Rilporin zal vallen en in haar plaats zullen uw kinderen opstaan. Gilgoras zal van u zijn.' Lanta knielde in het gras van een lenteochtend, omringd door de stank van duizenden krijgslieden die hun beurt afwachtten om te sneuvelen in de strijd.

Geen met fakkels verlichte rotswanden van een tempelgrot die toezagen op haar gebeden, geen koude steen die zich in haar knieën drong, getuige van haar rituele pijn. Lanta knielde in het licht van de wereld en de goden waren bij haar, in een land waar ze een millennium tevoren uit waren verdreven. Ze huiverde. De goden bevonden zich onder dezelfde zon als zij, niet langer van haar gescheiden door een ondoordringbare sluier, maar alleen nog door de gehavende

resten ervan. Gilgoras beefde onder hun aanwezigheid en de glorie van hun wraak zou van een verschrikkelijke pracht zijn.

Ze wachtte, maar de Duistere Vrouwe riep haar niet. Lanta was diep teleurgesteld, maar ze begreep hoe verrukt de goden waren over hun terugkeer naar Gilgoras; ze konden vrijelijk door Rilpor, Lister en Kreik zwerven en de enclaves van ware gelovigen bezoeken die nog steeds moesten bestaan, daar was Lanta van overtuigd. De goden zouden spreken wanneer zij dat nodig vonden. Ze kwamen wanneer zij dat verkozen, niet wanneer Lanta het wenste. Een les die ze jaren geleden al door schade en schande had geleerd. Tot het zover was, wisten de kinderen van het Duistere Pad wat hun te doen stond.

De Gezegende besloot haar gebed en richtte zich op. De zon scheen warm op haar hoofd en de bries streek zacht langs haar wang. De goden mochten dan niet hebben gesproken, ze zweefden dichtbij, met hun bloedige vleugels uitgespreid over het leger om het in goddelijke gerechtigheid te hullen. De overwinning was toegezegd, en Lanta had er alles voor over om die te verzekeren. Met plezier, met blijdschap, geborgen in haar gerechtvaardigheid.

Ze tuurde naar de stad en keek toen naar de immense vlakte van de Tarwegronden. Deze streek werd de broodmand van Rilpor genoemd, en dit jaar zouden de Mireces hun buik vullen met de gewassen die niet in de modder waren vertrappt. Meer tarwe dan ze ooit had gezien. Meer graan, meer gras, meer vlak akkerland dan Lanta zich ooit had kunnen voorstellen strekte zich rondom hen uit, en de stad lag genesteld in de omhelzing van Rilpors machtige rivieren. Het zou snel genoeg allemaal van hen zijn.

‘De wil van de goden geschiede.’ Lanta zuchtte en keek weer naar de stad, grijze muren die boven de vlakte opdoemden als een stormfront, gehavend en gebutst maar nog steeds machtig en intact, alsof ze hun inspanningen hoonden. Ze streek gras en aarde van haar rok. Wat ze ook van de heilige oorlog had verwacht, de mogelijkheid dat de belegering saai zou worden was niet bij haar opgekomen. De dagen hadden zich echter aaneengeregen zonder significante overwinningen en met de nodige verliezen.

Lanta’s gedachten dwaalden af naar Arendsheuvel en de vrouwen en kinderen die daar in de kou in de besneeuwde, rotsachtige bergen

wachtten. Het smeltwater zou nu door de smalle beddingen stromen die in de rotsen waren uitgesleten; het zou de onoplettenden meesleuren, karkassen, takken en stenen voor zich uit drijven en het land gereinigd achterlaten. De lijfeigenen zouden nu hun eigen armetierige gewassen – wortels en knollen – in de harde aarde planten en ze geduldig tot leven wekken met geitenmest en gebeden. Pask zou een man offeren voor hun overwinning, en een vrouw om een goede oogst af te smeken en late stormen af te wenden.

Arendsheuvel – thuis. Ze zuchtte en keek naar het kampement waaruit overal stemmen van Mireces opstegen. Het zou zo bevredigend zijn om de vrouwen, kinderen en priesters te ontbieden nadat ze de overwinning hadden behaald, om ze als een heilige vloedgolf de steden en dorpen in te sturen, iedereen opjagend die niet onder hun bewind wilde leven. Rilpor zou Mireces worden, en de Rilporianen hun slaven. Wanneer de stad eenmaal was gevallen en de Bloemenhoer en haar bastaardzoon van een Bedrieger dood waren, stond niets hun meer in de weg.

Wanneer de stad eenmaal was gevallen. Lanta's glimlach was verbeterd. Nog zoveel te doen, ook als heel Rilpor van hen was.

‘Wat ben je te weten gekomen?’

De woorden brachten Lanta met een schok terug naar de werkelijkheid. Ze keek met een spottend lachje naar Gilda. ‘Veel,’ zei ze. ‘Dingen die jij niet zou begrijpen, want daarvoor ga je te zeer op in je bekrompen waandenkbeeld dat het leven uit iets anders zou kunnen bestaan dan wreedheden en pijn. Je beseft niet dat we sterker worden door zulke dingen te aanvaarden ter ere van onze goden.’

Gilda vouwde haar handen voor haar buik en tuurde even naar de lucht. ‘Je hebt gelijk,’ zei ze toen, en ze keek Lanta met twinkellende ogen aan. ‘Ik begrijp weinig van jullie godsdienst, waarom jullie liever een leven vol angst en een eeuwigheid vol pijn hebben dan een wereld vol leven, licht en schoonheid en een hiernamaals vol vreugde en harmonie. Want het leven is hard, zeker, maar het is niet wreed. Wreedheid is wat we elkaar aandoen. Hard is wat de seizoenen ons aandoen. Maar wat ik bedoelde: ben je iets over de belegering te weten gekomen? Die is al een tijdje aan de gang, hè?’

‘Als ik iets wist, zou ik het je nog niet vertellen,’ snauwde Lanta. ‘Dat is iets tussen de koning, Rivil, de goden en mijzelf.’

Gilda's mondhoeken trokken. 'O,' zei ze bedaard, 'je zei "als ik iets wist". Nee dus. Je bent niets te weten gekomen. Zijn de goden niet zo spraakzaam vandaag?'

Lanta balde haar vuisten. 'Daag me niet uit, oude vrouw,' zei ze dreigend, en ze pakte de ketting aan Gilda's slavenhalsband en gaf er een ruk aan. 'Ik heb nog maar weinig reden om je hier te houden. Als je werd geofferd, zou dat de belegering kunnen bespoedigen en onze overwinning kunnen vervroegen.'

Gilda pakte haar ketting en trok er op haar beurt aan, zodat Lanta een stap naar haar toe moest zetten. Lanta's vrije hand reikte naar haar dolk. 'Dan doe je dat toch?' beet Gilda haar toe. 'In plaats van die eindeloze dreigementen? Waarom doe je het niet gewoon? Ik ben je gezelschap zat en eerlijk gezegd hangt er een strontlucht in dit kamp. Hebben jullie dan geen idee hoe je een latrine moet graven?'

Lanta trok haar dolk. 'Wil je dat dat je laatste woorden waren?' grauwde ze terwijl ze de punt op Gilda's buik zette.

Gilda lachte, luid en gemeend. 'Hoe je een latrine moet graven,' herhaalde ze, en ze kreeg de slappe lach. 'Waarom niet? Leuk om aan mijn naasten te vertellen als ik ze terugzie in het Licht.'

Lanta drukte de punt van de dolk hard naar binnen en Gilda's vrolijkheid verdween als tranen in een meer. 'Wanneer jij wordt geofferd, oude vrouw, ga je niet naar het Licht, o, nee. Het offer stuurt je heel ergens anders naartoe. Naar het hiernamaals, naar de Rode Goden en al hun trouwe kinderen. En als die horen wat jij bent, zullen ze je tot in de eeuwigheid aan stukken scheuren. En je zult het voelen. Je zult alles voelen. Je zult dagelijks duizend doden sterven, elke dag weer, tot in het oneindige.'

Zweet parelde op Gilda's voorhoofd en ze rukte aan de ketting om wat ruimte tussen hen te scheppen. 'Dat klinkt niet zo leuk,' bracht ze uit, maar ze had geen vuur meer in haar stem. 'Maar daar ga jij toch ook naartoe? Waarom zou je jezelf tot zoiets veroordelen?'

Lanta lachte spottend, liet Gilda achteruitstappen en borg haar dolk op. 'Dat is mijn lot niet. Ik kom bij de andere Gezegenden te zitten, in het gezelschap van mijn goden. Ik kijk toe terwijl de doden alles krijgen wat hun is toegezegd in het hiernamaals: eindeloos veel eten, eindeloos veel wraak nemen, eindeloos veel vijanden doden.'

Ze zullen eeuwig op het bloedige gras van het hiernamaals rennen, doden, sterven en neuken. En jij zult hun lievelingsspeeltje zijn.'

Gilda likte langs haar lippen. 'Aha. Nou, als je eraan toekomt om me te vermoorden, herinner me er dan aan dat ik mijn laatste woorden moet veranderen, goed? Ik vind "krijg de pest, kutwif" pakkender en naar het schijnt mag ik dat tot in de eeuwigheid op dagelijkse basis naar je blijven schreeuwen. Hoeveel eeuwen zou het duren voordat je er gek van wordt?' De onuitstaanbare grijns kwam terug. 'Ik kijk ernaar uit om jouw leven na de dood te verzieken.'

Lanta ontblootte haar tanden, maar voordat ze iets terug kon zeggen werden ze onderbroken. Skerris, Corvus en Rivil staken de onzichtbare grens over die de veilige afstand aangaf tot de kleine katapulten die naar hen wezen vanaf de vier torens en het dak van het poorthuis in het midden van de machtige westelijke muur van Rilporin.

'Je zei dat het Noordelijke Legioen was aangepakt,' zei Corvus, wiens voorhoofd werd ontsierd door een frons. Lanta kwam dichterbij, en Gilda kletterde achter haar aan als een tegenstribbelend jong hondje aan een lijn.

'We hebben actie ondernomen om het Noordelijke te neutraliseren voordat we de forten achterlieten en hierheen gingen, ja,' zei Skerris. 'Ik heb vertrouwen in het plan, sire, maar we hebben nog niet bevestigd gekregen dat het is geslaagd, hoewel mijn overtuiging dat we ze een fatale slag hebben toegebracht sterker wordt bij elke dag die verstrijkt zonder dat ze over de horizon komen aanmarcheren. Het is mogelijk dat de rest van het Zuidelijke Legioen komt, en in dat geval zal de tegenpartij, samen met de verdedigers, bijna net zo groot zijn als ons leger. Als het Zuidelijke inderdaad komt, stellen we voor dat wij op het veld met hen afrekenen terwijl uw krijgers ervoor zorgen dat de stad steviger gesloten blijft dan de beurs van een vrek. Hou de strijdmachten uit elkaar, vermorzel ze afzonderlijk.'

'Mocht het ervan komen, generaal, dan zullen we doen wat je voorstelt,' zei Corvus, 'maar ik hoop dit af te ronden voor het zover is. Ik heb manschappen paraat voor het offensief van de dag.'

'Ik ook,' zei Rivil. 'Zullen we het net als de vorige keer doen? Jullie de twee eerste en wij van tweede tot laatste? Mijn man Galtas

gaat deze keer mee. Hij heeft opdracht in het paleis te infiltreren om zo veel mogelijk informatie te bemachtigen. Hij zal proberen een van de havenpoorten te saboteren.’ Hij gebaarde naar beide uiteinden van de muur. ‘U hebt gezien dat deze beveiligd worden door de bruggenschansen die van de torens tot aan het water uitsteken, maar als hij er een openkrijgt, laten we ons niet tegenhouden door natte voeten of pijlenregens. We zijn nog slechts dagen verwijderd van de overwinning; ik voel het.’

‘De wil van de Vrouwe,’ zei Lanta, en de mannen knikten. ‘De overwinning zal komen wanneer de goden het zo beslissen. Blijf uw rol ter ere van hen spelen, en die overwinning zou nabij kunnen zijn. Ik zal bidden voor een geslaagde aanval.’

Corvus bleef staan en keek naar de Rilporianen. ‘Stel dat we Rilporin innemen voordat de versterkingstroepen er zijn, wat doen we dan? Dan zullen wij de belegerde partij worden. Opgesloten in een stad die wij Mireces niet kennen, terwijl de burgers en leden van het Paleisleger die het hebben overleefd elk gebouw en iedere steeg in een hinderlaag veranderen om ons af te maken en het Zuidelijke Legioen de muren bestormt. Jij was er niet bij in Wachterstad, Rivil, jij weet niet hoe ze zelfs de straten tegen ons hebben gebruikt. We zouden afgeslacht worden. Kunnen we niet beter slag leveren op het veld, ze hier in de pan hakken? Ik stel voor dat we Rilporin uit marcheren wanneer het Zuidelijke in zicht komt, zodat we er een strijd op open terrein van maken.’

Lanta begreep zijn voorzichtigheid en deelde zijn zorgen. De Rilporianen blaakten van zelfvertrouwen, terwijl de Mireces de stad niet kenden en veel trager waren op de stormladder. Het afbranden van hun eerste belegeringstoren was een blamage en de tweede was lichter en minder degelijk gebouwd. Wie kon zeggen wat een voltreffer van een van de torenkatapulten zou aanrichten? Al was deze toren tenminste wel brandwerend.

Corvus keek peinzend van de een naar de ander. ‘Hoe langer ik erover nadenk, hoe sterker ik me afvraag of we dit eigenlijk wel moeten doen. Is Rilporin veroveren onze enige optie?’

‘Wat kunnen we anders?’ vroeg Rivil, die machteloos zijn handen opstak. ‘Wat stel je voor, dat we de stad vernietigen?’

Hij lachte. Corvus niet, en Lanta kon zijn gedachtegang volgen.

We hebben Wachterstad afgebrand en de overlevenden gedood. De goden hebben ons opgedragen het land van heidenen te zuiveren. Waarom zouden we de moeite nemen deze stad in te nemen als we ons doel ook kunnen bereiken door haar te verwoesten?

Opwinding laaide op in haar buik en ze drukte haar handen erop, waardoor Gilda's ketting rammelde. Skerris en Rivil gaapten Corvus en haar aan, allebei met een uitdrukking van afschuw en ongeloof op hun gezicht.

'Wacht, dat meen je toch niet?' snerpte Rivil. 'Dat is mijn stad, mijn hoofdstad, verdomme, en mijn woonplaats, de zetel van mijn koningschap. Ik sta niet toe dat jullie die platbranden en de inwoners afslachten, alleen maar omdat die puinhoop bij Wachterstad jullie laf heeft gemaakt...'

'Prins Rivil,' beet Lanta hem toe met een stem zo glad als ijs en net zo kil, nog sneller zelfs dan Corvus' hand naar zijn gevest schoot, 'wij Mireces vrezten alleen de goden, zoals het ons betaamt. Uw landgenoten zijn voor ons niet meer dan vlees om onder onze hakken te vermalen. Bovendien vechten, doden en sterven we al eeuwen in naam van de goden en zullen we alles, maar dan ook alles doen wat zij ons opdragen om te zorgen dat ze kunnen terugkeren naar Gilgoras, zoals ze verdienen. U daarentegen bent nog maar een handjevol jaren bekeerd en uw soldaten nog maar een paar weken. Waag het niet ons laf te noemen of te beweren dat we niet alles doen wat de goden van ons vragen. Sinds u voet op het Pad hebt gezet, hebt u niets anders gedaan dan dingen van hén eisen. U mag wel uitkijken dat de Duistere Vrouwe haar geduld niet verliest.'

Rivil liep vuurrood aan, maar Skerris' harde blik waarschuwde hem dat hij op zijn woorden moest passen. 'U bent even wijs als liefvallig, en ik bied mijn excuses aan voor mijn onbezonnen woorden,' zei hij zichtbaar met moeite. 'Het... kwetste me dat Rilporin mogelijk opgeofferd moet worden voor de glorie van de goden.'

'Niets voor de glorie van de goden zou kwetsend mogen zijn,' mengde Corvus zich in het gesprek. Lanta hoorde Gilda achter zich snuiven en binnensmonds commentaar leveren.

'U zou koning Corvus uw excuses moeten aanbieden,' vervolgde Lanta, en Rivils bovenlip krulde op. 'Het is zijn moed die u in twijfel hebt getrokken, ondanks het feit dat hij persoonlijk in Wachterstad

heeft gevochten, terwijl u tot nog toe nog geen voet op het slagveld hebt gezet.'

Nu werd Rivil nog roder, tot Lanta's genoegen, al wist ze dat ze hoog spel speelde. Het was niet verstandig om hun bondgenoten te tergen en wat ze ook had beweerd, de overwinning was verre van zeker. Als Rivil zich tegen hen keerde, of van de strijd afzag, konden ze alles alsnog verliezen.

'Koning Corvus, mijn verontschuldigen,' zei de prins knarsetandend. 'Het trage verloop van de belegering werkt op mijn zenuwen. Toch weiger ik Rilporin met de grond gelijk te laten maken, tenzij er echt geen andere manier meer is om te winnen. Ik wil al die manieren onderzoeken voordat ik instem met een dergelijk plan. Rilporin is van mij, de troon is van mij en daarop zullen de goden me binnenkort mijn plaats zien innemen.'

Lanta beet op het puntje van haar tong om te voorkomen dat haar lippen opkrulden van walging. *Jij bent een jengeland jochie dat woorden spuit die je niet kunt begrijpen. Ik ben geboren in de bloedige omhelzing van de goden en mijn ziel was al aan het Duijtere Pad verbonden voordat jij je eerste luijer bevulde. En toch matig je je aan te weten wat zij voor je willen, voor je verlangen? Je kent geen nederigheid, prins, en daarom zul je geen genade krijgen, niet in deze wereld en niet in de volgende.*

'Als we Rilporin vernietigen,' zei Skerris, tot Rivils zichtbare weerzin, 'hebben we geen opties meer als het Zuidelijke Legioen komt. De stad geeft ons iets om over te onderhandelen, muren om onze gewonden af te scherm, en onze heiligen.' Hij gebaarde naar Lanta. 'Zonder Rilporin moeten we vechten, en winnen, op de dag dat de vijand komt.'

Corvus wuifde zijn woorden weg en zei: 'We draaien in kringetjes rond en we hebben het over dingen waar we geen macht over hebben. Ik heb een derde van de manschappen uit de Katvallei klaarstaan om de muur aan te vallen, en meer in reserve als de eerste aanval slaagt. De zon staat nog niet hoog; we hebben nog een hele dag moorden voor de boeg. Laten we aan de slag gaan.'

Rivil deed zijn mond open, maar Skerris sneed hem de pas af, soepel en schijnbaar zonder in de gaten te hebben dat zijn prins iets wilde zeggen. 'Terstond, uwe majesteit. Sire, het derde cohort is

paraat, evenals lord Morellis. Met uw permissie?’

‘Ja, ja, stuur ze maar. Laten we hopen dat ze deze keer een bloedige deuk in de vijand slaan, hm?’ Rivil sloeg zijn armen over elkaar en ging naast Corvus staan, geveinsd onverschillig, alsof de uitslag hem niets deed, terwijl de beide strijdmachten op het teken van vaandel en trommel in beweging kwamen. Belegeringstorens rommelden over de vlakke, gevolgd door aanvalsploegen met lange, buigzame stormladders die zich haastten in een poging zo lang mogelijk dekking te houden.

Ze meerderden vaart tot ze zich een weg moesten banen door het puin aan de voet van de muur en toen konden ze hun ladders eindelijk tegen de muur zetten en beginnen te klimmen.

‘Mijn voeten zijn op het Pad,’ mompelde Lanta. Naast haar gaapte Gilda rumoerig en schuifelde met haar voet door het gras.

‘Wat krijgen we straks te eten?’ vroeg ze. Lanta knarsetandde.